

képzitene a' maga fegyverével, és az ő kezeivel meg nem erősítene.

T. Mit jelent tenéked a' Kisértetnek neve?

G. A' Sátánnak tsaládságát és megtsalásár, mellyekkel mi reánk léüntelen feltamad; sőt tellyességgel igen könnyen-is környülvenne, ha az Isten erejétől nem vértetnének környül. Mert a' mi elménk-is az ő léületéli hijába-valósága éerint annak tsaládságának alája-vettetett: és a' minthogy hajlandóbb mindenkor a' mi akaratumk a' gonozra; úgy tellyességgel annak alája-fekünnék.

T. Miért könyörögsz úgy: hogy az Isten ne vigyen a' kísértetbe; hiszem úgy látjik, hogy ez nem az Istennek, hanem a' Sátánnak tulajdona?

G. Valamiképen hogy az Isten a' hiveket az ő takargatásával óltalmazza, hogy a' Sátánnak tsaládságától vagy el ne nyomattassanak, vagy a' büntöl meg ne győzettefennek: úgy a' kiket meg akar büntetni, nemcsak megfosztyta kegyelmétől; hanem még a' Sátánnak kegyetlenfége alá-is adgya, vaksággal megveri, és az elfordútt elmébe veti-bé; hogy tellyességgel legyenek rabjai a' bűnnek, és minden próbáknak ingerlésire kitétettettek. *Róm. 1: 28.*

T. Mit

T. Mit téfen ez a' hozzá-adatott berekeftés: Mert tied az ország, a' hatalom, és a' ditsőség, mind örökké?

G. Itt visontag arra taníttatumk, hogy a' mi könyörgésink inkább támaftatnak az Istennek hatalmával és jószágával, mint-sem magunknak akarmelly bizodalomával. Azonban arra, hogy minden mi könyörgésünket az Isten ditséretivel rekeftük-bé.

T. Semmit sem szabad é Istenöl kérni, hanem tsak a' mi ez Imádság formájában bé vagyon foglaltatva?

G. Jólehet szabados dolog más léokkal és más módon-is könyörögni; mindazáltal úgy kell ezünkben tartatumk, hogy femmi könyörgés nem tetzhetik az Istennek, a' melly ide nem viterik, mint helyefen lett Imádságnak egyedül-való régulájára.

V. AZ ISTENNEK IGEJERÖL avagy BESZEDERÖL.

T. Immár a' mi tölünk rendeltetett mód kívánnya, hogy az Isten Tísteletinek Negyedik Réféeröl fölljunk.

G. Ez, azt mondók, hogy abban áll, hogy az Isten minden jóknak éerzójének lenni megílmérjük: és az ő jószágát, igazságát, bölrséfégét, hatalmát, ditsérettel és háládással emlegetsük; hogy valóságoson Istenre

D 7

tér-

térjen minden jóknak ditsősége, 's ő nála lakják.

T. Semmi regulát nem irt-é Isten előnkbe e' Réfben?

G. Valamennyi ditséreti vagyon ö felfégének a' Szent írásban, mind regulánk gyánánt kell azoknak minékünk lenni.

T. Az Uri Imádságban semmi nintsen-é, a' melly ide tartoznék?

G. Mikor azt kívánnjuk, hogy fenteltesék-meg az Isten neve, azt kívánnjuk, hogy minden ö dolgaiban 's munkáiban tésék-ki az ö ditsősége. Hogy akar a' bünöfnek engedgyen-meg, igalmafna; akar bozfü-állását gyakorollya, igaznak; akar az ovéinek adgya-meg a' mit ígért, igaz bezedünek íteltésék. Végezetre, hogy akarmelley munkáját nézzük, tehát az az ö ditsőségére indítson minket. Ez pedig nem egyéb, hanem minden jóknak ditséretit önékie tulajdonítani.

T. Mit fedezetünk azokból, a' mellyek eddig mi előnkbe adattattak?

G. Azt, a' mit a' valóságos igazság tanít: és a' mit leg-elöl feltévék; tudnikk, ez az örök élet, hogy egy igaz Istennek ímérjük az Atyát, és a' kit elborsátott a' Jéhus Christust. *Ján. 17: 3.* Ötet, ugy-mond, úgy megismérni, hogy az ö reá tartozó tisztéséget és tiszteletet önékie megadgyuk: és hogy minékünk nem csak Urunk legyen, hanem Atyánk

Atyánk és Megtartónk-is; mi-is vízontag önékie fiai és fozgái légyünk: és ekképen a' mi életünket az ö ditsőségének kinyilatkoztatására rendeljük és fenteljük.

T. Mellyik úton jutunk ill' nagy jóra?

G. E' végre hagyta minékünk az ö fent ígét avagy bezedet. Mert a' Lelki tudomány, mintegy ajtó, mellyen bémégyünk az ö mennyei országába.

T. Hol kell minékünk keresnünk ezt a' Befédet?

G. A' Szent íráfokban, mellyekbe e' beféd befoglaltatik.

T. Miképen kell azzal élved, hogy omét gyümölsöt vehes?

G. Ha ezt a' bezedet a' mi ziveinknek erős javallásából és elhietetéséből magunkhoz kaptsojunk, nem külömben, mint a' mennből färmazott bizonyos valóságot: ha annak tanulására magunkat hajlandóknak mutatjuk: ha a' mi akaratumkat 's elméinket annak engedelmeskedése alá vetjük: ha azt tellyes lélekből fzerettyük: ha egyzer a' mi ziveinkbe bényomattatván, ott olly meg-erösödött gyökere légyen, hogy gyümölsöt teremjen ez életben: ha, végezetre, az Isten regulája fzerint taníttarunk 's igazgattarunk; tehát a' mint elhendeltetett, ez minékünk idveségünkkie fozgál.

T. Mind

86 V. AZ ISTENNEK IGEJERÖL.

T. *Mind ezek a' mi tebettséginkbe vannak-tétettetve?*

G. Ezek között tellyeséggel csak egy fints ott; hanem egészen csak egyedül az Istené ez, a' mit mondek, hogy azt mi bennünk az ő Lelkének kegyelmével tselekedgye 's munkálkodgya.

T. *Nem kell-e tebát minékünk abban a' mi forgalmatoságunkat megmutatnunk, és minden igyekezettel azon lenniük, hogy olvasással, hallással, gondolkodással, abban épületet és gyarapodást vegyünk?*

G. Igen-is kell: nünd hogy kiki magát külön mindennapi olvasással gyakorolja; mind pedig, hogy egyzersmind mindenek kiváltképen a' tanítást fõrgalmatoson gyakorolják, a' hol az idveségnek tudománya a' hivelkeknek gyülekezetiben megmagyaráztatik és világosittatik.

T. *Tagadod tebát azt, hogy elég volna, ha orthon külön mindenek olvasának, hanemha mindenek egyfersmind közönséges helyre egybe-gyüllyenek ugyan-azon egy tudománynak hallására?*

G. Szükséges dolog egybe-gyülni, a' hol Éabad; az-az, midõn tehetség és arra való Éabadság engedtetik.

T. *Megpróbálhatod-e azt énnékem?*

G. *Annak megpróbálására bõségesen elégnek*

V. AZ ISTENNEK IGEJERÖL. 87

nek kell lenni az Úrnak akarattyának. Ezt a' rendet pedig az ő AnyaÉentegyházára bizta: mellyet nem tsak ketten avagy hárman tartának; hanem a' mellynek közönfésen alatta lennének mindenek. Azonban, annak mind megépítéfére, 's mind megtartására, egyedül-tsak ezt az egy okot mondgya. Annakokáért légyen ez minékünk Éent és felbomólhatatlan regulánk: ne-is itéllye fenki-is magának Éabadofnak lenni, hogy az ő Mestere és Tanítója, tudnikill a' Christus felett, fellyebb böltsekedgyék.

T. *Annakokáért fükséges dolog-e, hogy az AnyaÉentegyháznak Elõljárói légyenek a' Lelki Páftorok?*

G. Sõt annakfelette fükséges-is, hogy õket hallgassuk; és a' melly tudományát a' Christufnak élõnkbe adgyák; azoknak Éajokból félelemmel és betsülettel vegyük. A' ki azért õket megutállja, és hallgatni nem akarja, a' Christust veti-meg, és élÉakad az Isten hiveinek tárfaságotól. Mát. 10. 40.

T. *Elég-e a' kereftvény embernek, ha egyfer tanittatik a' Lelki Páftortól; avagy pedig egész életében kell megtartani ezt a' rendet?*

G. Kicsiny dolog elkezdeni, ha abban végig meg nem maradé. Mert mind végig, avagy inkább vég nélkül való tanítványinak kell minékünk lenniük a' Christufnak. Ezt a' tist-

a' tüzvifélést pedig az Anyafentegyhasznak Szolgáinak parantsolta a' Christus, hogy ő helyette és az ő nevében tanítsanak minket.

VI. A' SACRAMENTOMOKRÓL,
avagy A' SZENT JEGYEKRŐL, JELEK-
ről és Petsétekről.

T. *Nintsen-é más különböző eszköz az Igétől, (a' mint fölának:) mellyel magát az Isten mivelünk egyesítené?*

G. Az Igének prédikálásához hozzá-tette a' Sacramentokat.

T. *Mitsoda a' Sacramentom?*

G. Az Istennek mi hozzánk való Isteni jó-akarattjának külső tanúbizonságtétele, melly látható jeggyel az ő lelki kegyelmét ábrázollya-ki minékünk, az Isten ígéréteinek a' mi ériveinkben való megpetsédlésére, hogy ezeknek valósága jobban megerősítsék.

T. *Ollyan nagy erő vagyon-é a' látható jeggy alatt, hogy az idvességnek bizodalalmában a' mi lelkünk-isméretit megtámaszka és erősítse?*

G. Nem önnön-magától a' jeggytől van az az erő, hanem az Isten akarattjából, azért, hogy e' végre légyen kérezetve.

T. *Holott a' Szent Léleknek tulajdon tíftelei és tselekedeti az Istennek ígéréteit a' mi ériveinkben megpetsédtetni, hogy-*

hogy

hogy tulajdonitod te azt a' Sacramentomoknak?

G. Nagy különbég vagyon a' Szent Lélek között és a' Sacramentomok között. Mert a' éivet mozdítani és megilletni, az elméket megvilágosítani, a' lelki-isméretet bizonyos-sá és tsendésé tenni, bizonyára tsak egyedül a' Lélek munkája: úgy hogy egészen az ő tulajdon tselekedetinek lenni, kell ezt itélnünk, és azokért tsak önéki halákat adunk; hogy a' ditséret másra által ne vitesék. Mindazonáltal semmit sem ellenkezik ezzel, hogy az Isten a' Sacramentomokkal, mintegy másod rendbéli boldog eszközökkel, él itt, 's azokat házonra fordította, a' mint önékie tették; és azt úgy tselekkéi, hogy a' Szent Léleknek erejéből semmi illerlenül el ne vétetessék.

T. *Azt itéled te bát, hogy a' Sacramentomoknak ereje és hatbatsága, nem a' külső éltető állatban vagyon bérekeftve; hanem egészen az Isten Lelkétől fármazik?*

G. Ugy vagyon: mert az Ur az ő erejét úgy mutattya-ki az ő eszközei által, a' melly végre rendelte azokat, a' mint önékie tették. Mellyet mindazáltal úgy tselekezték, hogy az ő Lelkének erejéből semmit el ne végyen.

T. *Miért tselekeftik így az Isten, okát mondhatnád-é?*

G. II.